„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију
(у сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 102. У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 10. (22.) ЈУЛА 1879. ГОДИНА XIV.

У НОВОМ САДУ 9. јула 1879.

Из наших дописа, а и из других јавних гласила, која не причају о догађајима попут оне баке, која не казује, како је санак снила, већ како је по њу боље, — могло се докучити, какво је расположење у Босни и Херцеговини под окупацијоном управом. Од како је закључена конвенција међу Портом и Аустро-Угарском и од како се иста изнела на јавност, долази час по из поседнутих покрајина по која вест, што наговешћује незадовољство баш у оном живљу Босне и Херцеговине, на који је Андраши зидао и филиповићева управа у Сарајеву ослонила се као на ступ окупацијоне политике. „Рајтеров биро “саопштава сад опет таку једну вест, вели на име, да је Порта добила петицију са 450 потписа од мухамеданаца и хришћана, у којој се тужи на угњетавање од стране аустро-угарских власти и моли за султанову интервенцију. Конкретних података о самој петицији немамо, а међу тим вредно је знати, шта у Бечу мисле о том покрету босанских становника. „Пешт. Лојд,“ који у многим стварима тумачи назоре, што владају на балском тргу, вели, да тамо мисле да агитација против садашње управе у Босни и Херцеговини има своје легло у Цариграду и да потиче од ускока, што су при уласку окупационе војске ускочили у Цариград и од ото доба нису се вратили у домовину. С тога, вели „П. Л.“ и одриче тим ускоцима компетенцију, да могу судити о садашњој управи у Босни и Херцеговини. И кад би то стојало, не пита се где је легло агитацији, него има ли она успеха у самој Босни и Херцеговини и да ли је истина, да је тамошње становништво не само незадовољно, него да прети опасност, да то незадовољсто може избити чак у побуну. Идемо да видимо, какав ће политички рецепат бечки хећими прописати за ту болест.

Политичка ситуација у Румунији све се већма помућује. Кнез је примио демисију браћанова кабинета. Од Браћана се ништа друго није ни могло очекивати, него да даде оставку, кад увиди да неможе искупити своју реч, што ју је силама задао. Он је био лично ангажован силама, бавећи се за време конгреса у Берлину и учествујући сам у њему, кад је дошла реч о Румунској, па с тога садашњу кризу није могао узети олако. У последњем часу још предложио је коморама компромисан предлог, који је гласио: „Право поседа земље у варошима, као што је и трговачким уговором подарено свим Аустро-угарским поданицима без разлике вероисповести, нека се распростире на све странце без разлике, тако да се ограничење поседног права Јевреја односи само на посед земље. Становање десет година као предуслов натурализација, као што је у одборском предлогу стављено, нека се задржи, али не мора бити нужно, да се сваки случај натурализовања учини зависним од парламенатског вотума. Та наредба одборског предлога нека дакле изостане. Осим тога у овим случајевима нек изостане услов десетогодишњег становања: 1. код оних, што су служили у војсци; 2. код оних, што су повељени за адвокате, лечнике, мернике и т. д.; 3. код оних, што имају индустријска подузећа; и 4. код оних, што су у земљи рођени, нити су кад год стојали под туђом заштитом.“ Не питајући, би ли силе престале на таково извршење 44. берлинског чланка, комисија је одбила тај предлог и приуготовила браћанову демисију. Пре, но што је усвојио браћанову оставку, кнез је позвао к себи вође опозиције обеју комора, те, као што „Дјче Цјтг“. дознаје, изјавио им, како је он с престолом у једно примио обвезу, да ће Румунију слободном и независном учинити. Колико је то стојало до храбрости румунске војске, он је своју задаћу решио. Сад, на мети земљиних аспирација, стају коморе томе на пут. „Помислите“, рече кнез, „да силе не ће по вами управљати своју политику. Но ако се и даље узопирете чл. 44 берлинског уговора, то сносите ви одговорност за то; јер ја ћу само над слободном и независном Румунијом владати“. Вели се. да је кнез при тим речима био веома узбуђен, а какав ће успех отуд бити, то ће покасти даље држање комора. Кнез је 6. о. м. конферисао са председницима коморе и сената и после конференције, као што „Пол. кор“. јавља, позвао кнежевића Димитрија Ђику, да му повери, да састави нов кабинет.

Још се не зна, шта је у ствари са немирима у Разграду и по другим местима у Бугарској, за које смо у пређашњем броју јавили. Сва је прилика, да ће то бити какова реакција мусулманског живља, који је употребио прву прилику, кад су Руси отишли да врати Бугарима жао за срамоту, мислећи зар, да ће с њима лако изаћи на крај. По свему се пак види, да је устанак помесног и то врло слабог значаја, кад је бугарска влада мислила, да га са 350 момака може угушити и збиља га, као што се јавља, угушила. Што се било рекло, да су устаници узели друмове, што воде на море и преко Балкана, по горњем се види, да није истина.

Господину дру Ловри Монтију
у Книн.

Ми Срби, бирачи крајине книнске, познавајући ваше чисто родољубље, ваш независни положај, ваш челични карактер и вашу једнаку љубав према свима гранама славјанског народа, вама Несрбину и опет данас намјеравамо поклонити наше поверење, гласајући за вас као нашега заступника на царевинском већу у Бечу, али у исто вријеме осјећамо и нужду и дужност, да вам овом приликом изјавамо оно, што нам од неког времена на срцу као неки терет лежи и ради кога нас, а увјерени смо и вас јако боли.

Одмах при почетку народне борбе Срби далматински а међу њима и ми ступисмо под онда тек развијену народну заставу у подпуној нади, да ћемо под њом извојевати оно, што нам је туђин силом отео, не правећи разлике између Српства и Хрватства, оно што је свакоме народу најдраже и што му припада по праву божијему и људскому т. ј. признање језика, народности и имена српског уз језик, народност и име хрватско, а за побједу ове идеје, ни ми ни у опће далматински Срби нису жалисмо принети све могуће жртве, са правом надајући се, да ћемо од њих и плодове уживати. Али на жалост рећи морамо, у нади се нашој преварисмо. јер она иста браћа, међу које ви неспадате. са којима заједно непријатеља и ако са свим непобедисмо, ослабисмо; лудо ваљда мислећи, да од нас више потребе неимаду, почеше и у Далмацији и онамо преко Велебита и у ужему и у ширему смислу српску народност, српско име и српски језик заљекавати и нас свуда па и у тако званим гласилама мјесто „српском браћом“ „православном браћом“ називати, и с отијем нашу српску народност, језик и име вређати, тако да ми морамо сами себи рећи: кад је сад овако, како би било сутра, кад би се у дијело привело сједињење Далмације са Хрватском?

Овако поступање браће наше прама нас ставља нас у нужду да озбиљно морамо почети мислити шта радимо и гледати шта се око нас ради, те стати на браник наших светих права са свима средствима, које нам допуштају границе постојећих државних закона, и настојати да се опасност отклони или да јој ми барем сами саучасници небудемо.

Вама, у коме имамо подпуно повјерење, као што ћемо данашњим гласањем потврдити, препоручујемо да сав ваш уплив уложите да се странка народна пречисти и из ње одклони све оно што братску слогу између Срба и Хрвата спречава те да опет дође на онај темељ, на ком се је почела подизати у почетку њезином т. ј. да је Србину слободно бити Србином као и Хрвату Хрватом; да у јавним списима а особито у јавним гласилама уз име и језик хрватски буде спомињато име и језик српски, да таким поступањем у будућности један од другијех немаду узрока зазирати него да један другога потпомаже и пружи руку братске слоге без које неће бити среће ни будућности ни једним ни другима. Непође ли вам за руком, онда при свакоме рјешавању главнијих питања имајте на памети наша права и наше жеље и бранити их колико вам ваше силе допуштале буде, а у тој жељи и у тој нади ми вас опет као нашег заступника поздрављамо.

У Книну 7. јула 1879.

Срби бирачи крајине книнске.

(Слиједе потписи.)

(т) **Книн** 1. јула. Са јучерашњим даном код нас у Далмацији свршише се избори заступника на царевинско веће у Бечу. Да би вам пак описивао сав ток избора нашега книнскога заступника дра Монтија било би предуго, а опет ваши читаоци не би друго дознали, што да је код неких људи много јача мржња него опћа народна корист и да су опијени са том мржњом за тим ишли и све учинили да буде и највећи српски непријатељ само нека неиспане др. Монти. Али хвала пробуђењој свјести народној неуспједе ше у својој намјери.

Бирачи кнински жалећи раздор који се је појавио између Срба и Хрвата предали су др. Монтију пре његова избора једну споменицу од које вам шаљем прописи којој је цјел да се поремећена слога између Срба и Хрвата поправи и да постану као што и јесу права браћа.

Монти је на споменицу одговорио са свим повољно а од њега другоме се није било ни надати.

Сабор троједне краљевине.

III. седница дана 3. јула.

(По „Нар. Нов.“)

(Наставак.)

Др. Врбанић (наставља). Кад би се то право признало угарској влади и угарском сабору тада могу Мађари односну тангенту прелиминирати сваке године, како им се свиди, као што учинише и ове године, тад се потребе нашега прорачуна, будући се уврштује само она тангента, која је прелимирата на угарском сабору морају стевати према свакогодишњој диспозицији Мађара, тим пак поступком можемо доћи до случаја, да ће Мађари с буди каквих разлога, које ће они наћи за оправдане, нашу тангенту стећи на тако ниску свту, да нећемо имати средства ни за покриће половине најнужнијих трошкова, те да ћемо ради помањкања новца морати се одрећи половине наших тако званих аутономних институција, јер која корист господо и од најопсежније аутомомије, кад немамо средства за изведење њезино.

Приговориће ми се, та то је само прелиминар те ако се код коначног обрачуна покаже вишак, морају нам Мађари тај вишак повратити. Мене тај приговор не може од мојих назора одвратити; ево зашто не: господарствене инвестиције у свакој држави уређују се према покрићу уврштеном у прорачун, ево најбољега доказа код нас, кад је покриће веће, определи се већа свота за друмове и друге господарствене уредбе тад се те године гради више друмова и уводи више народно-господарствених уредаба и опет противно; потребе народа не чекају закључак рачуна, оне се развија у без обзира на тај закључак; није, господо, свеједно можемо ли ове године уврстити за друмо- и водограђевине 500.000 фор. или само 200.000 ф. Вама, господо, који се бавите практичним господарством, добро је познато, да је често пута у добар час боље у институције народно-господарствене уложити 500.000 фор, него ли за пет година 800000 ф. а има уредаба које се никада више извести не могу, ако се промашу у добар час.

Па кад би се господо вишци тих закључних рачуна повраћали сваке године, још које како, но то није тако: упитајте, господо владу колико су нам Мађари већ повратили од тих сувишака, а познато вам је, да су нам закључни рачуни до сада предложени само један пут и то не на одобрење већ само на знање.

Све су ово, господо, околности, које нам јасно говоре да је разлика, ствара ли прелимар од тих 45 пост. хрватска влада и хрватски сабор или угарска влада и угарски сабор.

По ни нарави самога прорачуна неодговора ако свакогодишњи прелиминар наших 45 пост. определује други фактор, а не онај, који ствара сам прорачун т. ј. сабор хрватски. На појам државнога прорачуна спадају на име битно два момента, с једне стране обрачун државни потреба, а с друге стране обрачун њихова покрића.

Појам пак буџета доноси са собом, да о једном и другом моменту одлучује један те исти законодавни фактор, где тога нема, тамо је читаво право буџета илузорно, тамо где је о покрићу одређује један сабор, а о потреби други, тамо, господо, нема говора о државном прорачуну; тамо се о буџету говорити неможе. Чим се с тога допушта угарскоме сабору опредељивати плелиминар наше тангенте, руши се установа §. 13. зак. чл. II. 1868. сабора хрватскога, јер би онда било ненаравно и нелогично обвезати владу, да предлаже свакогодишњи прорачун, кад о прорачуну код нас ни говора бити неможе.

Да дакле господо установе саме нагоде собом у опреку недођу, а да се с друге стране установа §. 13. зак. чл. II. 1869. неучини илузорном, непреостаје друго него §. 3. ревидиране нагоде тумачити онако, како јест, т. ј. од побраних јавних доходака имале би финанцијалне области 45 пост. уручити у наше благајне, а 55 пост. у Угарске, како ће си која влада и који сабор у прорачуну прелиминирати те доходке, то је његова ствар, а ако се који фактор у том прелиминару превари, његова штета односно његова корист, а само за установу те штете и те користи обавља се међу једном и другом краљевином коначни обрачун.

Из свега овога високи саборе сљеди, да по духу и смислу нагоде и закона на њој основаних, Угарска има прелиминар стварати од 55 пост. наши доходака, а Хрватска од 45 пост. Тому пак господо, као што ниједне, тако ни ове године није задовољено. Посљедице тога протузаконства или ако ми допустите проту нагодбеног поступка јасно су изражене у прелиминираној тангенти од 3.056.498 фор. Јер да је Хрватска стварала тај прелиминар тада би та тангента износила барем око три стотине хиљада форинти више него ли увртена у овогодишњи прорачун, а то зато јер узев у рачун просјек нето-примитка свих јавних доходака у нашој домовини од г. 1875., 1876. и 1877., те узев на ум, да су приходи јавних доходака г. 1878 били далеко повољнији, имали би ми по свих правили, по којем се прорачун прави, темељите и оправдане наде, да ће тих 45 пост. наших доходака износити и ове године за толику своту више. Но ипак се мора допустити, да је и Угарска тај прелиминар стварала на темељу просека пређашњих година, оправдано је питање, како је ипак та разлика толика те зашто није прелимирано барем онолико, колико прошле године? У прорачунском одбору изјавала је влада, да је то учињено зато, јер су излучени тако звани крајишки проценти, који су се рачунали у досадашњу тангену а то за то јер је угарски рачунски двор пронашао, да је Хрватска тобоже по стотак од тих процента досада неприпадно добивала, пак да у име тога неприпаднога примитка већ за годину 1874. и 1875 дугује Угарској око 820.000 фор., за следеће године размјерно да како још више. Пак да нам наша прекодравска браћа искажу тобоже милост неву, те да Хрватска неби дошла у шкрипац, како би она вратила тај дуг, били су Мађари тако добри, те прије него ли се то тобоже препорно право дефинитивно реши, увтегнули се нам они ове године те проценте, јер ако парницу добијемо, да те своте и онако нећемо изгубити, будућ да Хрватска ваљда има толико повјерења у Угарску, да ће јој моћи те новце вратити.

Високи саборе! Ја се нећу упустити у доказивање, да по постојећој нагоди краљевини Хрватској припада право и на те провенте, ја нећу разлагати, да ме срце боле, кад се у угарском сабору од наших толиких заступника није нашао ниједан, који би јавно и одрешито свој глас подигао проти таковој једностраној ексекуцији напрам нашој домовини; ја, високи саборе, такав поступак са стране Угарске сматрам правом јачега, ја га сматрам за повреду части народа хрватскога, ја господо, као заступник народа сматрам за свету дужност, да против таковом самовољному поступку свој глас одлучно изречем. (Одобравање на галерији.)

Но господо dato sed non concesso, да су Мађари могли једнострано узтегнути те крајишке провенте, мени се чини и онда, да је наша свота пренизко прелиминирана управо код доходка дувана и соли, који доходак сачињава знатан део наших јавних прихода. Ја се господо нећу обазирати на ону околност, да је било неправедно за један део доходка узети просјек од г. 1873—1877., а за други опет од године 1875—1877. ја већу разлагати како није упутно код великога дела прихода у комбинацију узимати г. 1875 јер су те године владале сасвим друге околности од следећи година, у који су и порези нови уведени, и утеривање се јаче спроваћало, ја нећу доказивати како се тиме грешило против темељноме правилу сваке присподобе. да се само једнаке олине могу присподабљати, али ћу нагласити, како нам се по мојем суду за неке приходе, напосе за оне, који су од Крајине разлучени, рачунају одвише велики издатци и како се услед тога наша тангента знатно снижује. Тако н. пр. господо, долази код доходка дувана у Хрватској и Славонији без Крајине на сваку форинту бруто прихода трошка г. 1875 и 1876. по 59 нов. у читавој источној поли пак само 49—50 новч. ова разлика, господо, од 10 новч. чини, да је у насј трошак код доходка дувана за преко 130.000 фор. већи, него ли размјерно код једнакога бруто доходка у читавој источној поли. Кад би се пак онај трошак прорачунао само на Угарску без обзира на Хрватску била би та разлика још већом.

Мени, господо, није истина познато, по којем су се размеру делили издатци код прихода соли и дувана на Крајину и на грађанску Хрватску, али господо, то знам, да је та разделба за нас неправедно учињена.

У закључним на име рачунима, предложеним прошле године хрватском сабору, у којих је издатак за со и дуван заједно рачунан за оба дела домовине, износио је трошак год. 1873. 1,191.166 фор., а год. 1874. 911.928 фор., у изказу пак, што га је влада предложила прорачунском одбору рачуна се на грађански део од тога трошка г. 1873. 994.371 фор., а за г. 1874. 836.811 фор.. дакле остаје за Крајину године 1873, само 196.789 фор., а год. 1874. само 75.117 фор., По мојем суду, ова је свота за Крајину премалена, а за грађанску Хрватску превелика. Јер узмемо ли, господо да се као просек бруто прихода код доходка дувана, за године 1873.—1877. за грађански део Хрватске рачуна 1,743.799 фор., а за Крајину 515.933 фор., те обзремо ли се на то, да се по том просеку рачуна издатак за грађ. Хрватску на 993.255 ф., то би у истом том размеру морао за Крајину изно-

сити трошак просеком на годину 295.566 фор., па ипак, господо, уз све то рачуна се Крајини за издатак год. 1873. за 98.777 фор., а год.. 1874. за 220.449 мање него ли износи годишњи просек, што по мојем немеродавном суду нипошто није можно. те с тога држим да је оправдан мој закључак, да то бива у штету грађ. дела домовине, те да би издатци код дувана морали бити много мањи у грађ. Хрватској него ли су доиста за ову годину прелиминирани. Ја би, високи саборе, сличне околности, могао доказати и код доходка соли, но нећу више злорабити стрпљивости ваше.

Високи саборе, кад се расправља прорачун била би ми дужност осврнути се овом згодом на наше унутарње одношаје, не обзиром на то, што држим да ће се прорачун за будућу годину још течајем ове године расправити, те што ће онда бити згоде бавити се поближе нашим унутарњим одношајма, тога за овај пут не чиним, наглашујем само, да немам никаква темељита разлога одступити од оних назора, које сам имао част развити пригодом расправе прорачуна за г. 1878. дакле противно имам довољно узрока тврдити, да код нас бољега напретка не че бити дотле, док се наши одношаји именито финанцијални напрам краљевини Угарској сгодније и по краљевину Хрватску користније и праведније неуреде.

Закључујући високи саборе, изјавити ми је да, обзиром на то, што су у прелиминарној и у прорачуну уврштеној тангенти самовласно узтегнути тако звани крајишки провенти, те што је и узпркос тому односна тангента преписко прелиминирана и најпосле што и о постојећој нагоди не могу признати да се односна тангента у наш прорачун уврстити има само према прелиминару угарскога државнога прорачуна, не могу за основу специјалне дебате примити прорачун предложен за г. 1879. нити уз предложену каутелу; јер ју сматрам недостатном. (Одобравају на левици и галерији.)

Оделни предстојник Живковић разложи обзиром на известитељеву једну приметбу, с чега нису образложења к прорачуну обширна. Већина ставка стална је у прорачуну, те утемељена осим тога на постојећи закони, ту је дакле доста, да се разлике истакну. Проти извађањем предговорника дра Врбанића разлагао је, да установљивање и уврштивање покрића од 45 пост. који припадају за луторске потребе, спада на заједнички сабор и на заједничкога министра финанције. Признаје, да у нагодби није тачно установљен поступак у тој ствари, но то се може надопунити само преко краљевинских одбора и сбеју сабора, особито сад, где је у течају посао о обновљењу финанцијалне стране нагодбе. Препоручује одборово извешће. (Тај говор донећемо такође по стенографским белешкама).

Ту је расправа о прорачуну прекинута, те се је прешло на избор члана у регниколарну депутацију на место одступелога баруна Смајића. Предано је 47 гласова, те је са 24 гласа изабран заступник Иван Вончина. Заст. гроф Лавослав Пејачевић добио је 17 гласова, а заст. др. Врбанић 3 гласа.

ДОПИСИ.

Ст. Врбас 6. јула 1879. Ни са једне длаке слагати не ћу ако речем да има више од 12 година како у овој општини највећи неред влада у погледу на школу и школ. наставу.

Пре неки 10. година био је овде покојни С. Г. учитељ. Човек доста разборит и у својој струци усавршен. Али због његовог неморалног владања заборављаше често на своју дужност. У школи скоро ни мало средства за предавање, поред тог учитељево често недолажење, узрок бејаше те наша деца изилазаше онако исто умно развијена из школе кад је довршаше, као и кад у њу пођоше.

Најзад због неуредног живота умре наш С. Г. После њега дође за учитеља овдашњег г. Г. П. Овај човек у почетку показа необичну вољу за рад и ревност око умног прогреса деце. И општина ова обрадоваше се, где једном ваљаног учитеља за своју децу доби. Али после годину дана тек показа се наш Гаја као прави Гаја. Тек после годину дана спаде му образина и општива га тек онда упозна ко је и шта је

После годину дана службовања добије Гаја декрет, па кад се брат Гаја одекрети, мишљаше да га ни сви свети са места овог покренути не могу. Кад се као што рекох одекретио почне општину ову на све стране грдити, а поједине отмене личности и л. власти као бунтовнике пријављивати, и школу најнеуредније држати. Усљед недржања наставе школске, тужи га општина епархијској школској власти и наш Гаја приморан би после 4 године најнемарнијег нерада резигнацију поднети и одавде отићи, оставивши школу у најжалоснијем стању. После њега прими наставу садањи привремени учитељ овдашњи М. С. Пре свега да кажем ово. Овај последњи господин 4 године је већ привремени учитељ школе преко канала уз плату од 15 фор. месечно, и 10 јутара ораће земље. Није ли то рђав знак општинске управе? Овамо купили кућу преко канала за школ. здање још пре 6 година и добили 10 јутара ораће земље за исту, а сад се бупе с речима: не треба нам два учитеља, и споменутог привременог учитеља држе већ четири године уз врло лошу плату. Али да, ја сам почео говорити о школи и школ. настави, па ево да продужим. Две године прођоше како г. Г. П. одавде оде, па бар да се за длаку жалосно стање школе изменуло! Садањи привремени учитељ, поред недовољне спреме за учитељско звање, мораде још као војник цара служити па због тога годишњи испит у незгреме држати, тако, да деца ни пуни 5 месеци не иђаху у школу. И тако жалост још и дан данас у нашој школи влада. Па и зар да није жалост у школи где се осим молитава мало читања и писања, а још мање рачуна, ништа друго не учи. Па и то мало што се учи, учи се без икаквог метода и плана. Заиста време би већ било да наша виша школ. власт, строжији надзор над сеоским школама води. па међу њима и нас да не заборави. А време би већ било да се и питање о двема школама озбиљније у претрес узме и једном већ реши.

Ј— У Меленци 8. јула 1879. Штованим читаоцима цењене „Заставе“ познато је, као што сам пре јавио, да се овде избор бележника требао обавити 1. јула по н. к., али ми није познат узрок, што се и по трећи пут одгодио до 12. јула по н. к. и изабран је по жељи овдашњи становника г. Милан Теодоровић меленчан за старијег бележника, а подбележник није ни биран сада, него је остао за кратко време стари подбележник, док не буде избор заказан, јер се није још одредило време избора. Горе наведени бележник једногласно је изабрат од овдашњи становника. При избору кад су горенаведеног изабрали, онда неки од бирача повикаше, да се и подбележник бира, које им није одобрено било, него за кратко време да ће бити. То им је одговор био од стране солгабирова, али са тим одговором нису били задовољни, него почеше неки на садашњег подбележника г. Косту Пенића викати, да га збаце а г. Св. Ранковића, Меленчана, садашњег помагача бележникова, да изаберу. По на вици је и остало.

25, до 28. јуна овде су обављени дечији школски испити и свуд су добро испали, без разлике, у свим разредима мушким и женским, само једино је штетно, што врло мало ђака има, једва да нешто преко две стотине. Као што су Меленци од 9000 становника, и то сами Срба, требало би тројином по две стотине да школу посећују. Али су много узрок дечији родитељи, што им деца у школу не иду, а и школски управитељ, сада изабрати, од њега ће такођер много зависити, да родитеље дечије гони, то да им деца школу посећују. То се и надамо од г. Танасије Тоновезића пароха, да ће се око тога својски заузети, да деца напредују и да не остану ненаучена, кад се даје научити и кад је време науци да се научи.

Као што је већ једном јављено, и парохијско место упражњено је, те је избор требао досад и бити, али због многи црквени послова, није био, јер је пре 14 дана био избор црквени одборника и председника. Изабран је, али се није хтео примити г. Паја пл. Бабић, те сад поново ће бити данас 8. јула избор, на којем ће се председник изабрати, и неки од одборника, што су захвалили, место ће се попунити, и чим се то сврши, одма ће се парох бирати.

Нови Сад 9 јула. Наш саборски одбор, који је месеца маја прекинуо своје седнице, наставио их је данас, у понедељак. Од времена на време извештаваћемо о његову раду.

— Прошасте суботе, 7. о. м. пропутовао мимо нашу варош ђен. Ранко Алимпић, враћајући се из Беча, где је, као што је познато, заступао кнежевину Србију на договору ради закључења жељезничког уговора међу Србијом и Аустро-Угарском.

— Дознајемо, да у Сарајеву и околини његовој влада тифус, и да сваког дана петнаест до двадесет људи од те заразе умиру. По страним немачким и мађарским листовима не говори се о томе ништа. Сад, или нема те болештине или се хоће да затаји, ми пак верујему ово последње, пошто су услови његог опстанка тамо са свим угодни.

** Нашим овдашњим занатлијама а и пријатељима занатства и занатлијства јављамо, да ће доћи који дан овамо доћи познати у Угарској подстрекач и унапређивач индустрије, овоземаљски заната и промета, Едмунд Штајнакер, уредник „Угарских индустријских новина“, да држи предавања и овде и по другим главнијим местима јужне Угарске о овогодишњем II. земаљ. занатлијском конгресу и смеровима истога. Таласи занатства и занатлијства, у добри час, заталасаше се и у Угарској те од поменутог конгреса и одлука му може добра бити занатству и занатлијама у опште у Угарској. Ми ћемо, кад буде, назначити дан, и час тог предавања у овоме листу и надамо се у напред, да ће се овдашња српска публика, а нарочито Срби занатлије многобројно одазвати томе позиву и предавању. Г. Е. Штајнакер стручњак је међу првима и зналац стања и интереса овоземаљске, истом у повоју индустрије, занатства и занатлијства, а као до скорашњи саборник и члан народностне опозиције још к томе и велики пријатељ Србаља.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ.“

Дрниш 9. јула. Одобравамо поступак свјесних бирача обровачких и кистањских и изјављујемо своје саучешће у борби против непријатеља имена и свега, што је српско.

Дрнишке крајине Срби.

Шид 9. јула. Овај час стигао следећи писмени поднесак изборној депутацији: „Усљед искривљења изборне листине котара товарничког на штету хрватских изборника, почињеног изборничким органима у очевидној намери јавно мнење изборника товарничких кривотворити, завладала је међу изборницима хрватским велика зловоља и такова огорченост, да се паметно предмњевати може, да ће при самом изборном акту изгреда бити. Ма да је хрватска странка дисциплинирана, при околности ипак, што је поступак изборних органа незаконит и очито изазивање, није изборни одбор хрватске странке у стању своје присташе уздржати од могућих вероватних изгреда. За препречити сваке изгреде и уздржати поредак при самом избору моле потписани изборници: да би славна изборна депутација на дан избора довољну оружану силу ставила у Товарник, да се сваки покушај изгреда у напред препречи, те незадовољни изборници од злих посљедица такових изгреда сачувају. — У Товарнику 19. свибња 1879. Матић, Препошт, Киш, Црвенковић, Кауп, Михаљевић, свећеници, Јанохна, начелник Смекал, биљежник.“ — Тако запешењаци католички свештеници кривотворе јавно мнење, а Срби свесни свога бирачког права полазе на Аранђелово до једнога на биралиште по све умирени, јер сигурни победом избора српско-народног кандидата дра Пејичића, сигурни, да ће избор познатом енергијом и разборитим руковођењем изборнога претседника г. Гавре Новаковића у потпуном реду обављен бити, под заставом и усклицима: живио цар-краљ Фрањо Јосиф, живили Срби и свесни Хрвати, живила заједничка нам домовина!

Одбор бирачки српско-народне странке.

НОВИЈЕ.

— „П. Л“. телеграфишу 7. о. м. из Беча: У понедељак по повратку гр. Тафеја биће министарско веће, у ком ће се по свој прилици решити кабинетско питање.

— Ристић је, као што „Пол. кор“. јавља управио на све силе ноту, иштући, да се укину у Србији капитулације. — Влада спрема предлог за идућу скупштину, да се заведе министарство трговине и земљедељства, даље у сваком округу трговачке и адвокатске коморе.

— Ђен. Бедимарковић наименован је за српског опуномоћеног министра на бечком двору.

— „П. Л.“ јавља, да је бугарско министарство дефинитивно састављено. Председник и мин. унутрашњи и у једно привремени управитељ мин. просвете Бурмов, досадашњи гувернер од Софије. мин. спољашњих Балабанов, правосуђа Греков, финансије Рачевић, рата ђен. Паренцов. Свиколици министри припадају конзервативној странци. — Порта је углавила годишњи данак Бугарске на по милијуна динара.

— Царским указом од 2. о. м. наименован је ђен. Игњатијев за привременог ђен. гувернера вароши Нижњи-Новгорода и целе гувернијe истог имена за време, док у њој траје годишњи вашар. За то време има ђен. Игњатијев исту власт, што је другим привременим ђен. гувернерима дата указом од 5. априла о. г. — Заступници Шувалов и Збрил добили су два месеца допуста. Повиков три месеца,

— Из Букурешта јавља се 7. о. м. ово: У данашњој тајној седници коморе саопштио Розети, шта је разговарао с кнезом. Опште се мисли, да ће Брајано у кабинету остати и да ће у њ ући неколи главнији чланови конзервативне странке, међу њим по свој прилици Бореско. Мисли се, да ће до понедељника (јуче) бити састављен кабинет.

— Грчка комора изабрала владиног кандидата Папамихалопопула за председника свог са 71 против 68 гласова.

— Француски сенат усвојио законски предлог о преселењу комора у Париз са модификацијом, као што је депутирска комора закључила, на име, да председник може сам непосредно реквирисати војску ради обране парламента, усвојко са 153 против 116 гласова.

— Неки Ванним ухваћен је у Бриселу, кад је лепио плакате, где се прети животу краљеву. На испиту рекао, да су му језуити из манастира у урвулинској улици дали плакате и новац. У след тога вођена судска истрага у поменутој језуитској колегији и том приликом затворен језуитски књижничар.

Изашла је из штампе књига: **Из позоришта.** Прве белешке из живота једне државне и друштвене установе наше. Написао Свет. Вуловић У Београду, у државној штампарији 1879. На 8-ини XII и 62 стр. У књизи је најпре расправа „О позоришту“, понда критике приказа и дела позоришних, између осталих преведених, и ових српских оригиналних: „Зидање Раванице“, „Љубав није шала“ од А. Хаџића, ове глуме К. Трифковића: „Ни бригеша“, „Младост Доситеја Обрадовића“. „Љубавно писмо“, „Избирачица“ и „Школски надзорник“ и „Цвети српске“ од М. Бана.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком јула одпочиње нова четврт за оне поштоване претплатнике, који су само на другу овогодишњу четврт претплатили. Учтиво их овим опомињемо за раније, да изволе настојати око поновљења претплате.

Лист се без готове претплате неће моћи никоме слати, за то умољавамо поштоване претплатнике, да претплату за времена: и то најбоље путем поштанских упутница, послати изволе, како би се лист без прекидања оправљати могао. Наруџбине без новаца неће се моћи уважити.

Претплата, огласи, као и наплате за то, нека се изволе упутити на администрацију „Заставе“, а само дописи и остало, што се односи на уређење листа, нека се изволи слати уредништву „Заставе“.

Умољавамо пријатеље листа, да не пожале труда, поштоване сународнике, који би листа држати могли, побуђивати на претплату листа.

„Застава“ излази четир пута преко недеље.

Претплата остаје за аустро-угарску монархију, српске државе и покрајине:

На целу годину	14 ф.	—	или	35 дин.
На по године	7 „	—	„	17½ „
На четврт године	3 „	50	„	9 „
На месец дана	1 „	20	„	3 „

За остале земље и то: за Немачку годишње 18 ф., за Швајцарску, Романију, Русију, Италију. и Бугарску 20 ф., а за Француску и Америку 24 ф., или сразмерно на четврт године.

У Новоме Саду 26. јунија 1879.

Уредништво и наклада „Заставе“.

РЕД ПЛОВ. ПАРОБРОДСКЕ

од 3 маја 1879 до даље наредбе.

Од **Новог Сада** у **ЗЕМУН** сваки дан у ½ 5 сата после подне, осим четвртка.

Од **Новог Сада** у **ОРШАВУ**: понедељником, средом и суботом у ½ 5 сата после подне.

Од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ**: средом и суботом у ½ 5 сата после подне.

Од **Новог Сада** у **БУДИМ-ПЕШТУ**: сваки дан око ½ 11 сата пре подне осим недеље.

Нови Сад 3 маја 1879. **АГЕНЦИЈА.**

ИСПРАВАК.

У прошлом броју „Заставе“, у белешци о месној пловидби обележен је приход за месец јуни са 1500 фор. а треба 1600 фор. што на сваки начин одношају целом други вид даје.

Курс бечке берзе 9. (21.) јула.

Сребро — — — — — — — — — — —	100.54
Ц кр. дукати — — — — — — — — — —	5.50
Наполеондори — — — — — — — — —	9.20
Немачке марке — — — — — — — — —	56.70

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Усљед закључка одбора православне црквене општине у седници од 18 (30) јуна текуће године под бројем 99 разписује се овим стечај на једно стипендијско место заклади блажп. Јована и Терезије Остонић.

У смислу 9 тачке III. одсека основног писма стипендија ученика средњих школа, док је и месту својих родитеља, или старатеља износи 100 ф. а. вр. ван места своих родитеља на страни 250 ф. а слушаоци на свеучилишту или академији добијају годишње 400 фор. Издавање ове последње стипендије по свршеним наукама на свеучилишту, или академији продужиће се за годину дана у тој цели, да за то време питомац дужан буде докторски степен постићи. или тако изучава уметништво, на путовања иноземства ради бољег и практичног усавршења у дотичној уметничкој струци.

Стипендију ову могу добити у првом реду суботички сродници завештатеља Јована и Терезије Остонић, у другом реду сродници и ван Суботице, ако ових нема у трећем реду суботички синови који са фундаторима нису у сродству, и напослетку ученици прав. источне вере и српске народности ма из ког краја Аустро-Угарске монархије, без обзира на сродничке одношаје.

Који желе стипендију ову добити, нека своје по пропису инструиране молбенице најдуже за четири недеље од првог уврштења овог стечаја подписаноме поднети не пропусте.

У Суботици 4 (16.) јула 1879.

СТЕВАН МАНОЈЛОВИЋ.
фунд управитељ.

2—3

Поуздан човек

са лепим рукописом, може одма у једној овдашњој отвореној радњи место заузети. Изискује се кауција, која ће се осигурати. Плата према способностима.

Понуде под шифром Н. К. Nro 48. прима умољена администрације овог листа. 2—3

ЗА ИСПИТ

који ће се на осечкој од више власти концес. приватној трг. школи, 24. о. м. одржавати, позивају се најучтивије родитељи тих ђака. Идућа школ. година почиње 1. октобра и поред трговачки предмета особито се на изучавање немачког језика пази.

2—2

С поштовањем
Притјажатељ завода.

У галантеријској и нирнбершкој трговини
Ј. Н. ПАВЛОВИЋА
у Панчеву

упражњено је једно место за спомоћника и два шегрта, они који влашки говоре имаће предност.

1—1

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.